

DOCCENTENHANDLEIDING

ANIMATIEFILM: WAT ZIE EN HOOR JE?

FILMPROGRAMMA samengesteld voor groep 8 door:
Cultuurpodium Groene Engel

VOORWOORD

Handleiding OKVO

Beste leerkracht,

Wat leuk dat je aan de slag gaat met de handleiding van het OKVO Basismenu! De zes professionele culturele instellingen in Oss hebben een prachtig programma gemaakt waarin je leerlingen een culturele instelling bezoeken en kennis maken met een van de disciplines: beeldende kunst, literatuur, muziek, drama, audiovisueel, cultureel erfgoed en dans. Het Basismenu biedt jouw leerlingen een stevige fundering binnen zijn of haar culturele ontwikkeling.

In deze handleiding vind je alles wat je nodig hebt om goed voorbereid de culturele instelling te bezoeken. Heb je vragen of opmerkingen? Aarzel dan niet om contact op te nemen met mij of een van de culturele instellingen. Wij helpen je graag verder.

Namens alle culturele instellingen, veel plezier en inspiratie gewenst!

Janne Pisters, coördinator OKVO

Het Basismenu van OKVO voorziet in:

- De **kerndoelen** van de leergebieden kunstzinnige oriëntatie (54,55,56), oriëntatie op jezelf en de wereld (51,52,53) en Nederlands in het mondeling én schriftelijk onderwijs (1,5,9).
- Drie **vermogens** van de Cultuurloper: onderzoekend vermogen, creërend vermogen en reflecterend vermogen.

Wil jij meer OKVO op jouw school? Dat kan met het plusmenu. Zie www.okvo.nl

INHOUD

Docentenhandleiding Animatiefilm: wat zie en hoor je?

VOORWOORD	2
INLEIDING	4
PRAKTISCHE INFORMATIE	5
VOORBEREIDING	
Les 1 Het Verhaal	6
Introductie door de leerkracht	6
Opdracht	6
Les 2 Karakters & Geluid	8
Introductie door de leerkracht	8
Opdrachten	8
FILMPROGRAMMA	
REFLECTIE	
Les 3 Recensie	10
Opdrachten	10
OVER OKVO	
Bij OKVO maken leerlingen kennis met kunst en cultuur in Oss!	12
Partners	12
Colofon	12

INLEIDING

De voorstelling/activiteit

In het basismenu voor groep 8 wordt de discipline audiovisueel behandeld. De kinderen bezoeken Groene Engel voor een filmprogramma.

Het filmprogramma

Wat leuk dat je met je klas naar Groene Engel komt voor het animatiefilmprogramma. Tijdens dit programma bekijken de leerlingen eerst een voorfilm die is gemaakt door het Netwerk Filmeducatie en Eye Filmmuseum. Deze voorfilm geeft de leerling extra verdieping over wat film is en welke disciplines eraan ten grondslag liggen zodat beeldtaal beter wordt begrepen en film kijken leuker wordt. Zo worden de basiselementen van een film: 'verhaal', 'acteren', 'camera' en 'geluid' op een laagdrempelige en toegankelijk manier aan de kinderen uitgelegd. Daarna volgen er enkele korte animatiefilms. Na elk filmpje gaat de educatiemedewerker van Groene Engel een korte interactie aan met de kinderen over het filmpje dat ze gezien hebben. Dat gebeurt aan de hand van een vraag over een van de basiselementen van een film (acteurs, geluid, camera en verhaal).

Het programma duurt ruim één uur en de animatiefilms zijn zonder dialoog: de kracht van de beeldtaal staat centraal.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Bereikbaarheid

- Het filmprogramma vindt plaats in de zaal van cultuurpodium Groene Engel. Groene Engel zit in de Kruisstraat in Oss, nummer 15.
- Als de leerlingen met de fiets komen is er voldoende gelegenheid om de fiets te stallen.
- Kom je met auto's, houd dan rekening met het betaald parkeren. Je bent ruim een uur bij ons. Rondom Groene Engel is er voldoende parkeergelegenheid.

Het filmprogramma

- Het bezoek aan het filmprogramma duurt ruim een uur.
- Begeleiders (ouders) kunnen de zaal ook in om het filmprogramma te volgen.
- Bij aankomst bij Groene Engel worden jullie ontvangen door een medewerker van het cultuurpodium.
- De kinderen kunnen hun jassen ophangen in de garderobe.
- Na het ophangen van de jassen is er kort gelegenheid om gebruik te maken van de toiletten. Tijdens het filmprogramma kunnen de kinderen niet naar het toilet.
- Het bezoek aan Groene Engel vindt plaats conform de op dat moment geldende regels omtrent corona.
- Er mag niet gegeten en gedronken worden in de filmzaal.
- De telefoons moeten uitgezet worden.
- Van de leerkrachten en begeleiders wordt verwacht dat zij er tijdens de voorstelling op toezien dat alle kinderen in de zaal kunnen genieten van de voorstelling.

Evaluatie

- We vinden jouw mening belangrijk. Vul daarom na afloop van het bezoek de evaluatie in. Zo verbeteren we ieder jaar ons OKVO programma!
- De evaluatie kun je vinden op de website bij de pagina van jouw groep.

Vragen?

Heb je vragen over het filmprogramma, neem dan contact op met Femke Teunissen:

T (0412-630802) - E femke@groene-engel.nl

LES 1

Vorbereidend: Het Verhaal

In deze voorbereidende les krijgen de leerlingen eerst uitleg over wat een animatiefilm is en hoe het gemaakt wordt. Daarna gaan de leerlingen aan de hand van een fragment van een animatiefilm zelf bedenken hoe het verhaal uit het filmpje afloopt.

PRAKTISCHE INFO

Benodigheden: digibord voor vertoning film, schrijfpapier

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Opdracht 1: 30 minuten (afhankelijk van tijd die je geeft om te schrijven)

Kerdoel: 55

INTRODUCTIE DOOR DE LEERKRACHT

In animatie komen dingen en voorwerpen tot leven die in werkelijkheid niets kunnen of zelfs niet eens bestaan. Tekenfilms zijn de bekendste vorm van animatie. Er zijn heel veel soorten animaties en het is niet alleen voor kinderen. Animatie zie je bijna overal, vaak zelfs zonder dat je het in de gaten hebt. Animatie wordt gebruikt in computerspelletjes, in reclamefilmpjes op televisie, maar ook in spannende films.

Een animatiefilm wordt gemaakt door een serie stilstaande beelden te maken en achter elkaar op te nemen. Elk beeldje laat een volgende stap in de beweging zien. Als je die beeldjes snel achter elkaar afdraait lijkt de beweging net echt. Er zijn 24 plaatjes per seconde nodig om een mooie vloeiende animatie te maken. Voor een animatiefilmpje van 5 minuten zijn dus 7.200 plaatjes/foto's nodig (5 minuten maal 60 seconden maal 24 beelden). Dit kan met tekeningen, klei, poppetjes of voorwerpen en ook in de computer.

Bekijk op SchoolTV hoe een animatie gemaakt wordt:

<http://www.schooltv.nl/video/hoe-maak-je-een-animatie-in-stop-motion>

(ook te vinden op de OKVO-site bij Groep 8 beeldmateriaal)

OPDRACHT 1: EINDE VERHAAL!

In deze eerste opdracht wordt aan de hand van een fragment van een animatiefilm aan de leerlingen de vraag gesteld hoe zij denken dat het verhaal afloopt. Het fragment is te vinden op de OKVO-site. Lukt het de leerlingen om hun fantasie de vrije loop te laten en een eigen einde van het verhaal te bedenken? Tot slot kan het filmpje verder bekeken worden en kunnen leerlingen zelf ervaren of het overeenkomt met hun verwachtingen.

- Start het filmpje [Otto](#) - wachtwoord = claire (ook te vinden op de OKVO-site bij Groep 8 beeldmateriaal) en laat het doorspelen tot 5 minuut 13 sec.
- Laat de leerlingen op schrijfpapier bedenken hoe het verhaal verder gaat
- Als de leerlingen klaar zijn, laat enkelen voorlezen wat zij bedacht hebben.
- Laat de rest van het filmpje zien.
- Bespreek na afloop hoe het komt dat er een ander verhaal ontstaat.

LES 2

Vorbereidend: Karakters & Geluid

In deze les gaat het over de karakters, de 'acteurs', uit een animatiefilm. De leerlingen bekijken eerst een korte animatiefilm met duidelijke personages met een eigen karakter. Daarna gaan ze zelf een karakter verzinnen en op papier tekenen.

Uitdaging bij deze opdracht is hoe je in de tekening kan laten zien of het karakter aardig, boos, gemeen of verlegen is.

PRAKTISCHE INFO

Benodigdheden: digibord voor vertoning film, tekenpapier, kleurpotloden en stiften, werkblad 2 en werkblad 2.1

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Opdracht 2.1: 30 minuten (afhankelijk van tijd die je geeft om te tekenen)

Opdracht 2.2: 10 minuten

Kerdoelen: 54

INTRODUCTIE DOOR DE LEERKRACHT

Bekijk het filmpje [Cleopatra](#) - wachtwoord = ISART2016 (staat ook op de site van OKVO). In de film De neus van Cleopatra komen duidelijke karakters naar voren: de schilder, zijn hulpje, de wachters en Cleopatra en haar huisdier. Door kleine typische gedragingen komen we veel te weten over wie ze zijn en wat hun bedoelingen zijn.

OPDRACHTEN

Opdracht 2.1: Karakter op papier

Een animatiefilmer bedenkt eerst een verhaal, maar hij moet ook goed nadenken over de hoofdrolspelers of figuren. De acteurs of figuren worden in animatie een karakter genoemd. Het is niet altijd een hij of een zij, soms is dat niet duidelijk, zeker niet bij muizen, eenden of insecten die vaak in animatie te zien zijn.

De leerlingen krijgen een werkblad en bedenken een karakter voor een film. Daarvoor maken ze eerst een lijstje met eigenschappen. Dat betreft niet alleen het uiterlijk van een karakter: of iemand jong of oud is, drie ogen, handen met tien vingers of blauwe haren heeft. Door kleding of spulletjes van een karakter zijn ook al eigenschappen te zien. Een dier met een grote bril en een boek onder de arm zou heel slim kunnen zijn. Bij een grote spitse neus met een pukkel en zwarte haren erop denken we wel aan een gemene heks, maar niet aan een coole popster.

Op het werkblad is ruimte om het karakter helemaal, van top tot teen te tekenen. Daarnaast is er ruimte voor een close-up, alsof de camera heel dichtbij filmt. Dan is bijvoorbeeld de enge blik van een monster goed te zien of dat een koningin mooie, dure ringen draagt.

De leerlingen maken een close-up van het gezicht van het karakter en van een ander stukje. Dat noemen we een detail. Animatiefilmers moeten tot in het kleinste detail alles bedenken en ontwerpen. De leerlingen bedenken ook wat de titel van de film wordt en wat voor soort film ze willen maken: wordt het een tekenfilm, poppenfilm of computeranimatie en waarom?

Opdracht 2.2: Geluid

Naast de personages maken en laten bewegen, heb je voor een animatiefilm natuurlijk ook nog geluid nodig. Op de geluidsband van een animatiefilm worden muziek, geluidseffecten en stemmen gemengd. Alles wat je hoort, wordt opgenomen in de studio. In dit filmpje kan je zien hoe dat in zijn werk gaat. Bekijk het filmpje [Trippel Trappel](#) - Geluid / Design (staat ook op de site van OKVO).

Vragen die je kan stellen na dit filmpje:

Met welk materiaal of materialen zou jij de volgende geluiden kunnen maken?

- Regen
- Wind
- Piepende deur
- Paardenhoeven

LES 3

Reflecterend: Recensie

De leerlingen hebben het filmprogramma in Groene Engel bekeken. In deze les gaan de leerlingen een recensie schrijven over een van de filmpjes die ze gezien hebben.

PRAKTISCHE INFO

Benodigdheden: digibord voor vertoning scheurbiljet met alle films , schrijfpapier, werkbladen 3, 3.1 en 3.2

Vorbereidingstijd: 10 minuten

Opdracht 1: 30 minuten (afhankelijk van tijd die je geeft om te tekenen)

Kerdoelen: 54 en 55

OPDRACHTEN

Opdracht 3.1: Recensie schrijven

Na afloop van het filmprogramma in Groene Engel heeft elke leerling via een scheurbiljet aangegeven wat zijn of haar favoriete animatiefilm was.

Tijdens deze les gaan ze een recensie schrijven over een van de films die vertoond is. Dat kan dus een recensie zijn over de favoriete film, maar een leerling mag natuurlijk ook een recensie schrijven over een film die ze niet mooi of goed vonden.

- Laat op het digibord werkblad 3 zien met daarop alle filmpjes die ze gezien hebben in Groene Engel. Uit deze filmpjes kunnen ze er één kiezen waar ze een recensie over schrijven. Op werkblad 3.1 kan de recensie worden gemaakt.
- Bespreek eventueel enkele recensies.

We vinden het erg leuk om de recensies te ontvangen en zullen er enkele plaatsen op de site van OKVO.

Opdracht 3.2: Het maken van een flipbook

De lessen van audiovisueel kunnen worden afgesloten door het maken van een eigen animatie. Dit gebeurt door middel van het maken van een online-flipbook. Zie *werkblad 3.2* voor de werkbeschrijving.

Een flipbook is eigenlijk een aantal tekeningen achter elkaar, die steeds een klein beetje anders zijn. Door de tekeningen snel achter elkaar te zien, ontstaat een filmpje. Wanneer je de site opent krijg je meteen de juiste pagina voor je.

Op het tekenblad kun je je eigen animatie van begin tot eind maken. De kinderen kunnen al hun fantasie erop loslaten, het is leuk wanneer iedere animatie anders is. Het is de bedoeling dat je iets tekent. Begin klein. Na elk stukje voeg je er een pagina bij en ga je verder. Door dat effect wordt het een flipbook.

Opdracht 3.3: Bonus

Kijk naar een bonus-filmpje: [My Happy End](#) (staat ook op de OKVO-site). Een prachtig filmpje met verrassend materiaal gebruik, één personage of zijn het er toch twee, een mooi contrast (zwart-wit) en meerdere emoties.

OVER OKVO

BIJ OKVO MAKEN LEERLINGEN KENNIS MET KUNST EN CULTUUR IN OSS!

Alle kinderen in Oss zouden een kans moeten krijgen om kennis te maken met de wereld van kunst en cultuur. Daarom werken alle culturele aanbieders in Oss in een partnerschap samen met het primair onderwijs om dit doel te bereiken.

Met het OKVO Basismenu:

1. Komen leerlingen gedurende hun gehele basisschoolperiode in aanraking met alle disciplines: drama, muziek, dans, cultureel erfgoed, literatuur, beeldende kunst en audiovisueel.
2. Gaan de leerlingen op bezoek bij alle culturele instellingen in Oss.
3. Worden de docenten voorzien van hoogkwalitatief lesmateriaal.
4. Worden de docenten ondersteund in kennis over cultuureducatie door middel van onderwijsbijeenkomsten.
5. Is aan de [kerndoelen](#) van kunstzinnige oriëntatie, oriëntatie op jezelf en de wereld en Nederlands in het mondeling én schriftelijk onderwijs voldaan wanneer het Basismenu is doorlopen.

Scholen zijn al jarenlang erg tevreden over OKVO (samenwerking, organisatie en uitvoering) en geven gemiddeld een 7,6!

PARTNERS

OKVO is een samenwerkingsverband van lokale culturele instellingen:

Bibliotheek Oss, Groene Engel, Theater De Lievekamp, Museum Jan Cunen, Muzelinck en Stadsarchief Oss.

COLOFON

Redactie en coördinatie:

OKVO, Osse Kunstinstituten Voor het Onderwijs i.s.m. Cultuurpodium Groene Engel

Subsidiëring: Gemeente Oss

Vormgeving: 2VORM grafisch ontwerp studio

Raadhuislaan 10 - 5341GM Oss - info@okvo.nl - www.okvo.nl - tel: 0412-842019